

Kultūras ministrija uzsāk informatīvo kampaņu
senioru medijpratības veicināšanai

VILTUS ZIŅAS IR LIPĪGAS!

Tās veidotas, lai manipulētu ar Tevi.

- 👉 **Pārliecinies, kāds ir ziņas vēstījums!** Vai tas nav pārspīlēts, sensacionāls?
- 👉 **Pārbaudi, kas ir ziņas avots!** Kurš medijs vai iestāde to publicējis?
- 👉 **Izpēti ziņas saturu!** Vai teikumu uzbūve, pieturzīmes, izmantotie attēli un video nerada šaubas?
- 👉 **Veido savu uzticamo mediju vai ziņu avotu sarakstu!**

Kultūras ministrija

**Uzrunā savus tuvos, ja tie
dalās ar nepatiesu informāciju!**

Lai uzlabotu senioru prasmes mediju satura lietošanā, kā arī stiprinātu dezinformācijas atpazīšanas iemaņas, Kultūras ministrija šonedēļ uzsāk

informatīvo kampaņu “Viltus ziņas ir lipīgas”.

Kampaņas laikā plānots uzrunāt senioru auditoriju, lai atgādinātu par nepieciešamību kritiski izvērtēt patērēto mediju saturu, kā arī tuvāko sabiedrības locekļu pausto informāciju. Kultūras ministrija ar kampaņu aktualizēs un aicinās ievērot 5 vienkāršus, bet ļoti noderīgus medijpratības soļus, kas palīdzēs veiksmīgi izvērtēt jebkuru informatīvo vēstījumu un atpazīt dezinformāciju jeb viltus ziņas:

1) Pārlicinies, kāds ir ziņas vēstījums!

Pievērs uzmanību, vai ziņa nav īpaši emocionāla, pārspīlēta, sensacionāla.

2) Pārlicinies par ziņas avotu!

Noskaidro, kas šo ziņu ir publicējis – par jomu atbildīgā iestāde, uzticams medijs vai arī ziņa tiek nodota kā baumas.

3) Izpēti ziņas saturu!

Aplūko, vai ziņas saturs sakrīt ar citos uzticamos medijos publicēto un vai ziņas saturs, teikumu uzbūve, pieturzīmju lietojums, foto vai video nerada šaubas!

4) Veido savu uzticamo avotu sarakstu!

Par uzticamiem avotiem var uzskatīt atbildīgās valsts iestādes un medijus, kas sevi pierādījuši kā objektīvus informācijas līdzekļus.

5) Neklusē, ja atpazīsti dezinformāciju!

Uzrunā savus tuvos – draugus, ģimēni, paziņas un līdzcilvēkus, ja viņi dalās ar nepatiesu informāciju. Par dezinformāciju, kas rupji pārkāpj sabiedrisko mieru un kārtību, jāziņo Valsts policijai.

“Līdz ar tehnoloģiju attīstību mainās arī dezinformācijas izplatīšanas veidi. Kļūt par tā saucamo viltus ziņu upuri šodien ir vieglāk nekā jebkad, jo sevišķi senioriem. Šai sabiedrības daļai nereti šķiet, ka tradicionālo informācijas kanālu patērētāji nevar tikt apzināti maldināti vai ka tuvinieki taču ļaunprātīgi nedalītos ar nepatiesu informāciju. Nepieciešamību pastiprināti izvērtēt informācijas saturu veicina arī dažādi globāli notikumi, un šobrīd redzams, ka kritiska situācija ir senioru starpā – tiek apšaubīts mediju godīgums, izrādīta neuzticība ziņām par pandēmiju, un izplatīta maldīga informācija. Ar kampaņu vēlamies mainīt senioru uzvedību, lai tie ne vien neuzķertos uz viltus ziņām, bet arī paši tās neizplatītu tālāk. Un to ir vieglāk izdarīt, iegaumējot un ikdienā pielietojot 5 vienkāršus pamatprincipus,” **norāda Agnese Berga, Kultūras ministrijas Mediju politikas nodaļas eksperte.**

Medijpratība ir zināšanu un prasmju kopums, kas nepieciešams darbam ar informācijas avotiem – informācijas atrašanai un analīzei, informācijas sniedzēju funkciju izpratnei, informācijas satura kritiskam izvērtējumam, objektīvās informācijas atšķiršanai no tendenciozas, dažādos avotos pieejamo ziņu salīdzinājumam. Prasmes informācijas kritiskai izvērtēšanai Latvijā palēnām pieaug visu paaudžu lietotāju vidū, un viltus ziņu atpazīšanas statistika kopš 2017. gada ir uzlabojusies, taču seniori ir tā sabiedrības

daļa, kurai ar viltus ziņu atpazīšanu vēl joprojām sokas visgrūtāk. Kultūras ministrija aicina seniorus papildināt savas zināšanas par medijpratību, izpētot pieejamos materiālus un apmeklējot <https://www.km.gov.lv/lv/medijpratiba>.